

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ВПЛИВУ ВОЄННОГО СТАНУ НА РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО АУТСОРСИНГУ В УКРАЇНІ

Ромашко О.М., к.е.н., доцент
Гнасько О.І., здобувачка СВО «Магістр»
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

Економічна нестабільність в умовах військової збройної агресії рф негативно позначилась на сьгоднішньому стані українського бізнесу. У листопаді 2022 р. індекс активності бізнесу впав на 20 пунктів зі 100 можливих у порівнянні із січнем того самого року [2]. У зв'язку з цим протягом останнього року в Україні не втрачає актуальності приваблення спеціалістів з бухгалтерського аутсорсингу для ведення обліку на підприємствах. Це пояснюється тим, що бухгалтерський аутсорсинг є одним з найбільш дієвих способів скорочення витрат, зокрема на утримання штатної бухгалтерської служби. У свою чергу такий крок веде за собою підвищення якості наданих бухгалтерських послуг, що дає можливість більшої концентрації для управлінського персоналу на прийнятті оперативних рішень у критичній для всіх ситуації. Крім того, бухгалтерський аутсорсинг не втрачає ефективності своїх результатів навіть за умов віддаленої роботи, що стало вимушено поширеним явищем в умовах воєнного стану в Україні [1].

Ще до повномасштабного вторгнення рф на територію нашої держави, за часів пандемії у 2020-2021 рр., бухгалтерський аутсорсинг зазнав стрімкого зросту популярності в Україні та світі. Так, станом на 2020 р. бухгалтерський аутсорсинг займав 13,5% у загальній структурі наданих послуг в Україні, зайнявши при цьому 42 місце у міжнародному рейтингу аутсорсингової привабливості серед підприємств, а у 2021 р. аутсорсинг навіть піднявся у зазначеному рейтингу на чотири позиції [7]. Це частково пояснюється тим, що аутсорсинг є особливо вигідним для малих і середніх підприємств (МСП), які складають найбільшу частку в структурі українських підприємств за розмірами. Для МСП вигідніше передати усі ділянки бухгалтерського обліку на аутсорсинг, що пов'язано із їхніми відносно невеликими оборотами [6].

Крім того, варто зазначити про високий рівень компетентності спеціалістів з бухгалтерського аутсорсингу, які в ході своєї роботи безперервно удосконалюють навички з ведення обліку та складання різних форм звітності найрізноманітніших галузей господарювання шляхом здобуття досвіду у практичних кейсах, проходження спеціальних тренінгів та вебінарів, а також оперативного ознайомлення зі змінами в законодавстві, що з'являлись в умовах воєнного стану. Неможливо не зауважити також і на взаємозамінності бухгалтерів, які працюють в аутсорсингу, адже незважаючи ні на які зовнішні обставини, один

спеціаліст може бути тимчасово замінений іншим, не менш компетентним [4].

Незважаючи на вищезазначені позитивні риси бухгалтерського аутсорсингу, складна економічна та геополітична ситуація нанесла свій відбиток на дану сферу послуг в Україні. Перш за все це пов'язано з проблематикою комунікації та логістики – з лютого 2022 року усі українські аутсорсингові компанії стикнулись зі складнощами в оперативній реорганізації систематичного документообігу, організації зустрічей з клієнтами тощо. Ці та інші аспекти діяльності бухгалтерського аутсорсингу є невід'ємними. Так, наприклад, аутсорсингові компанії, які надають додаткові послуги зі зберігання документації клієнта, також стикнулись із проблемою забезпечення належного зберігання документів в умовах невизначеності та ризику руйнування.

Варто також зазначити, що нові підприємства продовжують з'являтися, незважаючи на ситуацію в державі, і чимало з них надають перевагу заключенню контрактів щодо ведення бухгалтерського обліку їхньої діяльності аутсорсинговими компаніями. У зв'язку з цим перед суб'єктами бухгалтерського аутсорсингу постає проблема заключення договорів, які б охоплювали безліч актуальних нині аспектів, особливо в частині форс-мажорних обставин та відповідальності сторін.

Зважаючи на вищезазначені ризики впливу воєнного стану, пропонуємо наступні шляхи оптимізації відносин між аутсорсерами та замовниками послуг бухгалтерського аутсорсингу.

Значну увагу необхідно приділити розгляду меж відповідальності, прав та обов'язків сторін. Для мінімізації ризиків виникнення конфліктних ситуацій та судових спорів, аутсорсерам важливо прозоро зафіксувати санкції, які можуть бути накладені за невиконання умов відповідного договору [3]. Невід'ємною частиною договору між виконавцем та замовником послуг бухгалтерського аутсорсингу повинен бути розділ щодо видів та порядку дій за умов виникнення форс-мажорних обставин. Необхідно включити в даний розділ усі можливі ризики впливу воєнного стану на відносини між замовником та виконавцем, у тому числі руйнування документів, ризики витоку інформації внаслідок кібератак тощо.

Звертаємо увагу на те, що за відсутності затвердженої на вітчизняному рівні нормативно-правової бази щодо порядку укладення договорів саме між суб'єктами бухгалтерського аутсорсингу та замовниками їхніх послуг, окрім певних положень Цивільного кодексу України стосовно заключення цивільно-правових договорів, не існує конкретно затвердженої форми для такого виду відносин [5].

Проте з практичного досвіду можемо зазначити про позитивний вплив наявності таких додаткових гарантій до повноти договору між аутсорсером та замовником як: укладений Додаток, у якому зазначається

прейскурант можливих наданих послуг бухгалтерського аутсорсингу, договір страхування професійної відповідальності перед клієнтами, договір про нерозголошення конфіденційної інформації, додаткові угоди до договору тощо.

Поширеними на практиці є додаткові угоди щодо електронного документообігу між суб'єктом бухгалтерського аутсорсингу та підприємством-замовником. Значною перевагою електронного документообігу є мінімізація випадків втрати документів через несправність роботи операторів поштового зв'язку, що стало більш поширеним під час воєнного стану. Крім того, електронний документообіг значно прискорює процес обміну даними про здійснені господарські операції, що спрощує первинний етап обліку. Проте найголовнішою його перевагою є висока захищеність документів від несанкціонованого доступу підробки, завдяки накладанню електронно-цифрового підпису.

Підсумовуючи вищезазначене, головною перевагою бухгалтерського аутсорсингу є гарантія їхньої відповідальності та постійність основи співробітництва. Проблемами розвитку ринку послуг бухгалтерського аутсорсингу в Україні залишаються відсутність нормативно-правової бази його регулювання, зокрема укладення договорів та відповідальності за їхнє порушення. Воєнний стан привносить певні ризики в організацію діяльності аутсорсерів, однак запропоновані шляхи стосовно ключових аспектів укладення договору між виконавцем та замовником послугбухгалтерського аутсорсингу та оптимізації документообігу між цими сторонами спрямовані на мінімізацію негативного впливу військової збройної агресії на бізнес-діяльність в Україні.

Література

1. Кошляк Д.І., Луценко А.Ю. Тенденції розвитку аутсорсингу бухгалтерського обліку в умовах війни в Україні: матеріали 75-ої наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, 02–25 травня 2023 р. / Нац. ун-тет «Полтавська політехніка ім. Ю.Кондратюка», Полтава, 2023. Т. 2. С. 397–399. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/12640>.
2. Моїсєєв В. Кожен восьмий підприємець очікує зростання бізнесу у 2022 році – дослідження. Економіка України. 2022. URL: <https://thepage.ua/ua/economy/stanukrayinskogo-biznesu-v-umovah-vijni>.
3. Ромашко О. М., Шушакова І. К., Слободяник А. О. Організація бухгалтерського аутсорсингу на підприємстві. *Економіка та суспільство*. № 32. 2021.
4. Топоркова О. А., Несвіт Л. О. Аутсорсинг бухгалтерських послуг: тенденції розвитку в Україні. Економічна кібернетика: шлях до цифрової економіки : збірник науковій праць за матеріалами

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Дніпро, 1–2 березня 2019 р. / Дніпро, 2019. С. 55–63. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/11768/1/Toporkova%20.pdf>.

5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

6. Шушакова І. К., Гринь А. Ю., Коломієць Д. В. Оцінка ефективності бухгалтерського аутсорсингу. *Бізнес Інформ*. 2021. № 11. С. 327-334. URL: <http://jnas.nbuiv.gov.ua/article/UJRN-0001306926>.

7. The 2021 Kearney Global Services Location Index. URL: <https://cutt.ly/fb5uwqJ>.

39.	<i>Лобоцька Л.Л., Швець А.Є.</i> ПРОБЛЕМИ ХЛІБОПЕКАРІВ УКРАЇНИ У ПЕРІОД ВІЙНИ.....	136
40.	<i>Замлинська О.В., Котик Н.М.</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	139
41.	<i>Ласкаєв О.М.</i> РИЗИКИ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ, ЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗУ ТА АУДИТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	143
42.	<i>Романенко В.С.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОВИХ ШЛЯХІВ ДЛЯ ЕКСПОРТУ ПРОДУКЦІЇ З УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	153
43.	<i>Ромашко О.М., Савчук К.М.</i> БУХГАЛТЕРСЬКИЙ АУТСОРСИНГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	157
44.	<i>Ромашко О.М., Гнасько О.І.</i> ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ВПЛИВУ ВОЄННОГО СТАНУ НА РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО АУТСОРСИНГУ В УКРАЇНІ.....	160
45.	<i>Савченко Т.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РИНКОВИХ ІНДИКАТОРІВ У СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	164
46.	<i>Савченко Т.В., Клаус І.О.</i> ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ.....	168
47.	<i>Самофатова В.А., Жумайло Ю.С.</i> ДОСВІД DANFOSS ДЛЯ ВІДБУДОВИ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	171
48.	<i>Сергієнко Т.І., Винник Д.А.</i> ІННОВАЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	175
49.	<i>Сергієнко Т.І., Лобань С.І.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	178
50.	<i>Сорокіна А.М.</i> ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ ЯК ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ.....	182
51.	<i>Сухомлін Л.В.</i> ПРОСТОРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЇ, ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЇ ЗРОСТАННЯ.....	185
52.	<i>Таран О.М., Махтанова А.Ю.</i> ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ..	189